

MAGYAR SÁG

ELOFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.--	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre --- " 3.--	Negyedévre --- " 3.60
Félévre --- " 6.--	Félévre --- " 7.--
Egész évre --- " 12.--	Egész évre --- " 14.--
Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)	

FŐSZERKESZTŐ: dr. GYÖRFFY GYULA

FELELŐS SZERKESZTŐ: FÉNYES LÁSZLÓ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IV. kerület, Vámház-körút 8. szám.

Hirdetések pett számmal, díjazás szerint
Apróhirdetések ára: egy szo 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

A Nemzeti Múzeum ünnepe.

Mi a múzeum? A Természet törvénytára az Elet igazsága.

Multak tanulságául, jövendők okulásául állítják fel s az emberi korszakok történelmének emlékeit őrzik.

A magyar *Nemzeti Múzeum* holnap ünnepli meg fennállásának százszázötödik évfordulóját. Talán nem is a fennállását: az alapítását ünnepljük. Es szeretnők ünnepelni olyan fejlődését, amely a száz esztendőnek megfelel. Más nemzetek múzeumai igazán a köznek kincsévé váltak, nálunk még csak kevesen veszik igénybe az Elet igazságainak e nagy raktárát.

Mégis, hogy holnap reggel a díszteremben ünnepi szónoklatra gyűlnek össze a magyar kultúra képviselői; minden magyar ember szeme oda szegődik a hatalmas épület díszterme felé s önértéken látja: száz esztendő alatt hogyan haladtunk előre. Relative: nagy az előhaladás, csak abszolúte szempontból kevés. Hogy nagyobb legyen ezután haladásunk a kultúra utjain: az a *Nemzeti Múzeum* jövő százszázötödikének célja. Hogy általánosítsa a tudományt a nemzet milliói körében s dokumentumokat szolgáltatthasson haladásunkról. Ugy legyen.

Legrégibb és legelőkelőbb közművelődési intézményünk a Nemzeti Múzeum annak az általános törekvésnek köszönheti alapítását, amely a XVIII. században a legnagyobb hazafiak egyik legnagyobb gondja volt, hogy művelődési központokat teremtsenek a fővárosban. *Széchenyi* Ferencz gróf „a legnagyobb magyar” atyja 1802. november 25-én kelt alapító levélben vette meg az alapját a Nemzeti Múzeumnak. A nemzetnek adományozott könyvtár mintegy 15.000 nyomatott könyvet, 2000 kéziratot és sok térképet, eredeti oklevelet tartalmazott, de mind magyar vagy magyar érdekű dolgokra vonatkozólag. A gróf alapítványát a nádor felügyelete alá helyezte.

Első helyisége a múzeumnak a mai papnövelde helyisége volt s első öre *Miller* Jakab Ferdinánd s hivatalnokai *Petrovics* Ignác és *Horváth* István, a későbbi híres történettudós. 1803. december 10-én nyitottak meg ünnepélyesen a nádor s az alapító gróf jelenlétében a könyvtárt, amelyet csakhamar meg kellett bolygatni, mert a napoleoni háborúk miatt a ritkább kódexeket Temesvárra kellett átvinni. Az első helyiségből is ki kellett később költözni, mert a pálos barátok ismét elfoglalták régi kolostorukat s a könyvtár most a régi központi egyetem helyiségeibe vonult át s ott is maradt 1817-ig.

A nádor az intézet állandó helyiségének felállítását sürgette e közben s a megajánlott hadi költség minden forintja után egy garast a Nemzeti Múzeum (az 1817. XXIV. törvény-cikk nevezte így először) alapja javára szedtek be. Társadalmi uton is megindult a mozgalom a Múzeum érdekében, közadakozásból csakhamar 479.541 frt gyűlt össze. Közben a gróf *Festelich* Julianna becses ásványgyűjteményével, a múzeum alapítójának gazdag éremgyűjteményével s a *Rainer* főherceg rovargyűjteményével gyarapodott az intézet.

1818-ban vették meg a Múzeumnak mai helyét az összegyűlt pénzből gróf *Batthyány* Antalól 220.000 váltó forintért. 1823-ban a *Miller* halála után *Haliczky* Antalra bízták az igazgatói teendők ellátását, aki 1837-ig viselte a tisztelet s elhunytá után a már nagy hírű *Horváth* István lett az utóda.

A gróf *Széchenyi* Ferencz halála után az intézet fejlődésének legbuzgóbb előmozdítója, nemcsak az alapító levélben ráruházott tisztségnél, hanem ügyszereteténel fogva is: *József* nádor maradt. A Múzeum által most kiadott évkönyvben minden fontos mozzanatnál az ő nevével találkozunk.

1846-ban készítette el *Pollack* Mihály építész a mai épületet, amely a legszebb és legnagyobb hatású monumentális épületek egyike a fővárosban. Az egész épület hossza 109 méter, szélessége 70 méter, magassága 28 méter. Az építés költségei 612.946 frtra rugtak. A nádor még az építés idején gondoskodott arról is, hogy legyen, aki új otthonában vezesse az intézetet: 1843-ban kinevezte igazgatóvá *Kubinyi* Ágostont s hajlott kora és nagy elfoglaltsága mellett is mindég talált magának időt, hogy a Múzeumnak még kisebb fontosságú ügyeivel is törődjék. Az épület elkészültét még elérte, de berendezését már nem: 1847. január 13-án érte a halál. Utánna *István* főherceg nádor vezette az intézet ügyeit, 1848 októberében történt lemondása után pedig az első felelős kormányvállás- és közoktatásügyi miniszteriuma.

A Múzeum második korszaka 1847-től 1869-ig a rendezetlenség és tehetetlenség korszaka. 1870-től pedig napjainkig a tudományos munkálkodásnak és a múzeális kialakulásnak interviz korszaka.

A nemzetre virradt jobb idők bekövetkeztékor, 1862-ben gróf *Andrássy* György elnöklésével s *Rómer* Flóris jegyzősége mellett 12 tagú bizottság állt össze a Múzeum ügyeinek rendezésére.

1870-ben állították be először az állami költségvetésbe a Múzeum szükségleteit 67.757 forinttal, amelyből csak 26.000 forint a Múzeum saját jövedelme, a többi állami hozzájárulás. Első teendő volt a könyvtár rendezése. A természetiek tára is annyira fejlődött, hogy az állattártól önállósítani kellett a növénytárt és az ásvány-öslénytárt. 1871-ben a kelet-ázsiai expedíció tárgyaiból alakult a néprajzi osztály, míg a régi kézműves-osztály a *József*-múzeumra tételét át. Számos műtárgyat vett meg át a Múzeumtól az országos képtár, az iparművészeti múzeum és a magyar történelmi Képcsarnok. Legujabban bővült egy vegytani, az állattári és lényképészeti laboratóriummal és ugyanitt megnyílt a magyar ornithológiai központ.

Kubinyi után *Pulszky* Ferenczet, a kitünő író és publicistát nevezte ki báró *Eötvös* József a Múzeum igazgatójává. Ez új vezetés alatt kezdődik a Nemzeti Múzeum új korszaka, melynek folyamán e közintézetünk a modern tudományosság magas színvonalára emelkedett. *Pulszky* 1894-ig vezette az intézet ügyeit, mikor hajlott kora miatt nyugalomba vonulván, *Szalay* Imre miniszteri tanácsos került az intézet élére, aki nagy buzgalommal vezeti ma is a Múzeum ügyeit.

A múzeum 100 éves fejlődéséről a következő adatok nyújtanak áttekintést. 1802-ben 15.000 kötet könyv, 1152 kézirat, jelentékeny térképgyűjtemény és 2675 darabból álló numismatikai gyűjtemény vetette meg alapját. Most pedig az 1901. évi létszámot a milleniumival is összehasonlítva, a következő adatot nyerjük:

	Az alapítás éve	1895 végén	1901 végén
1. Könyvtár	1802.	660.000 db.	826.979 db.
2. Régiségtár	1809.	210.716 "	292.438 "
3. Állattár	1870.	300.000 "	1.285.865 "
4. Ásványtár	1808.	79.060 "	88.019 "
5. Képtár	1825.	400 "	640 "
6. Növénytár	1817.	400.000 "	422.006 "
7. Népr. tára	1872.	9.790 "	34.912 "
Összesen:		1.600.956 db.	2.950.559 db.

Az utóbbi években tehát kivált, az állattár, a néprajziak tára és a könyvtár szaporodott erősen. Evről-évre az összes tárukban több mint százezer darabbal több a gyarapodás. Még pedig 1897-ben 108.183-mal, 1899-ban 116.863-mal és 1901-ben, az utolsó évben csak maga a könyvtár 126.979 darabbal és a többi táruk együttvéve 62.282 darabbal szaporodtak.

Az gyűjtemények értéke négy év előtti becslés szerint 11.218.090 korona. Még pedig a könyvtár 5.150.000 korona, a régiségtár 1.884.534 korona, az állattár 448.642 korona, a ásványtár 1.630.186 korona, növénytár 608.678 korona, néprajzitár 596.150 korona, képtár 900.000 korona. Ma már a Múzeum értéke a 12 millió koronát is jóval meghaladja.

A látogatók számáról először 1869-ben csináltak kimutatást. Akkor a látogatók száma volt: 64.625, már 1887-ben 297.342 látogatója volt, 1893-ban: 377.811, 1896-ban: 465.467, 1898-ban: 465.394 látogatója volt a Múzeumnak.

Nagy és fontos hatását érezte a Nemzeti Múzeum az egész nemzettel. Mindenki fölkeresi, aki a fővárosba rándul. A Múzeum a külfölddel szemben is képviseli tudományosságunkat, mert állandó összeköttetést tartanak fel a külföld hasonló intézményeivel és tudományos köreivel. Küzdelmes történet után Nemzeti Múzeumunk tisztán a saját erőnkől ma magyar művelődés egyik legerősebb gócpontja.

Az ünnep sorrendje.

November 26.

D. e. 11 órakor; ünnepi ülés a Múzeum dísztermében, Sorrend:

A. A díszteremben.

1. Király-himnusz. Előadja: a Budai Dalárda.
2. A Nemzeti Múzeum igazgatója felkéri dr. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter urat a díszelnöki szék elfoglalására s megnyitó előadásának megtartására.
3. Megnyitó előadás. Tartja: dr. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur.
4. A bel- és külföldi küldöttségek szónokai üdvözlik a Magyar Nemzeti Múzeumot,
5. A Magyar Nemzeti Múzeum nevében *Szalay* Imre igazgató köszönetet mond a küldöttségeknek és az egybegyűlt ünnepi közönségnek.
6. Az emlékkönyvet és emléklaquetet dr. *Fejérpataky* László, a Magyar Nemzeti Múzeum, *Széchenyi* országos könyvtárának igazgatója bemutatja.
7. *József* nádor és gróf *Széchenyi* Ferencz. Korrajz, *Szalay* Imre, nemzeti múzeumi igazgatótól.
8. A Magyar Nemzeti Múzeum tisztviselői kara nevében dr. *Horváth* Géza osztály-igazgató megkoszorúzza *József* nádornak a díszteremben felállított mellszobrát.
9. Hymnus. Éneklő: a Budai Dalárda.

B) A kertben.

- D. u. 1 órakor: Gr. *Széchenyi* Ferencz szobrának leleplezése a Múzeum kertjében.
10. Gróf *Széchenyi* Ferencz szobrának leleplezésére engedélyt kér *Szalay* Imre múzeumi igazgató.
11. Az engedély megadtván, a leleplezés a „Szózat” hangjai között végbemegy.
12. A Nemzeti Múzeum *Széchenyi* országos könyvtárának, a gróf *Széchenyi* nemzetségi által kinevezésre ajánlott igazgató-öre *Kollányi* Ferencz jaáki apát a Nemzeti Múzeum koszorúját a szobor talapzatára rövid beszéd kíséretében leteszi. A többi koszorú elhelyezése s a szobor létesítése körül közreműködött művészek bemutatása.

D. u. 3 órákor: Társas ebéd a Hungária-szállóban.

Este 7 órákor: Előadás a Nemzeti Színházban.

November 27-én.

D. e. 10 órákor: a Széchenyi országos könyvtár állandó kiállításának bemutatása.

D. e. 11 órákor: az érem és régiségtár újonnan rendezett fegyvergyűjteményének és Delhaes István hagyatékából származó tárgyaknak bemutatása.

Deli 12 órákor: Biró Lajos új guineai gyűjtésének bemutatása a néprajzi osztályban (IX. ker., Csillag-u. 3.)

D. u. 3/4 órákor: Kirándulás Aquineumba és az ottani székeslővárosi muzeum megtekintése.

Este 7 órákor: Előadás a m. kir. Operában.

Az ünnepet megelőző napon reggel 9 órától délután 3 óráig a Nemzeti muzeum összes osztályai nyitva állanak.

A Nemzeti Muzeum új gyűjteményei.

A Nemzeti Muzeum *Széchenyi-könyvtárát* s a régiségtárnak *Delhaes-féle* gyűjteményét ma délelőtt mutatták be a sajtó képviselőinek. A szép berendezésű Széchenyi-szobában a magyar kultúra legnagyobb irodalomtörténeti kincsei vannak összehalmozva. A Muzeum előzőkeny tisztségviselői *Fejérváry László* egyetemi tanár vezetésével szolgáltak szíves felvilágosítással a kiállított tárgyakra vonatkozólag. A *Széchenyi-könyvtár* könyveit *Sebestyén Gyula* magyarázta, az okleveleket pedig *Kovács Jenő*. A régiségtárban az egyiptomi régiségekről *Mahler János* ur szolgált szíves felvilágosítással, míg a *Delhaes-gyűjtemény* többi részét *Eber László* ismertette. Az új gyűjteményt holnap ismertetjük.

Budapest, nov. 24.

Ujabb megoldási kísérlet. Ma ismét kompromisszumos hírek keringtek a képviselőház folyosóján. A miniszterelnök és a honvédelmi miniszter ismételve tárgyalt az ellenzéki pártok vezéreivel. Hír szerint a Nessi-ügy befejezése békés uton mégis sikerülni fog. A Ház legközelebbi ülésén valószínűleg megteszi a honvédelmi miniszter azt a nyilatkozatot, mely alkalmas arra, hogy sok nehézséget elhárítson. Nevezetesen azt fogja kijelenteni, hogy a katonaság nem akart a törvényhozással szembe kerülni. Es hogy ez később se történhessék meg, nincs kifogása az ellen, ha parlamenti bizottságot küld ki a törvényhozás a mentelmi

jog kodifikálására, tekintettel a katonai becsületbírói eljárásokra is. Csütörtökön kerül valószínűleg szólamra *Fejérváry Géza* báró honvédelmi miniszter, és igen valószínű, hogy nyilatkozata lényegesen megjavítja a már-már súlyosra forduló helyzetet.

A póttartalékosokat nem küldik haza. Idáig mindenki azt hitte, hogy a póttartalékosokat december 1-én haza küldik, és így reájuk már nem lehet érvényes a hozandó véderőtörvény. Tudvalevő, hogy ez a törvény azt mondja ki, hogy a póttartalékosokat a hadvezetőség egy három évig terjedő időre benttarthatja. Noha azonban a törvény december 1-én még igen messze lesz az elfogadástól is, nemhogy a szentesítéstől, a póttartalékosokat mégsem bocsátják haza december 1-én. Nem azért, mert csak október 27-én hívták őket be és így a 8 hét még nem telt le. Hogy miért hívták be őket teljes négy héttel később, az más kérdés. Valószínű, hogy a hadvezetőség arra számított, hogy mire a javaslat törvény lesz, a póttartalékosok 8 hete még nem telik le, és mindjárt benn lehet őket tartani. De az első javaslatot vissza kellett vonni a kormánynak, a második pedig aligha lesz törvény december 27-én. Es így december 27-én mégis csak haza kell a póttartalékosokat bocsátani.

Összeférhetetlenségi ügyek. A képviselőház állandó összeférhetlenségi bizottsága hétfőn este gróf *Andrássy Tivadar* elnöke alatt ülést tartott s tárgyalás alá vette folytatolag *Beck Marcel* képviselő összeférhetlenségi ügyét, majd beosztotta az ez időszaki összeférhetlenségi bejelentéseket, melyek a következők: *Szentiványi Árpád* elleni bejelentést a Csorbai-tó eladása ügyében, *Győrffy Gyula* ellen 3 rendű bejelentés és pedig kettő a fonógépek ügyében, egy a Leszámitoló banknál elfoglalt ügyési állás ügyében, *László Menyhért* elleni bejelentés városi javak igazgatói állása miatt, és *Lurtz Károly* ellen, hazafiatlanság folytán való összeférhetlenség miatt.

Önálló vagy közös vámterület? Hétfőn délután folytatta a képviselőház pénzügyi bizottsága a kereskedelmi tárcza költségvetésének folytatását. Az ülésen *Falk Miksa* elnökölt, a kormány részéről jelen voltak *Láng Lajos* kereskedelmi miniszter és

Wickenburg Márk gróf államtitkár. A tárgyalás során elsőnek szólalt föl *Kossuth Ferencz*, ki az önálló vámterület behozatalát tartja kereskedelmünk felvirágoztatására czélhoz vezetőnek. Ellenzi a zónatarifa felemelését s hivatkozik *Kossuth Lajos*nak, mint pénzügyminiszternek 1848-ban elfoglalt azon álláspontjára, hogy a szállítási díjak az önköltségig leszállítandók s a forgalom szülte haszonból vegye ki részét az állam. *Barta Ödön* még tovább ment az önálló vámterület létesítésének kérdésében. *Los von Oesterreich-t* hirdett az egész vonalon. Ezzel szemben *Hieronymi Károly* a közös vámterület mellett szólalt föl, mert szerinte még nem jött el az idő, midőn Magyarországnak az önálló vámterület felelne meg. Sürgeti az ipar fejlesztését s az ipari oktatás kiterjesztését, még a többi középiskolai oktatás rovására is. Napirend előtt elhatározta a bizottság, hogy a kereskedelmi tárcza letárgyalása után egy napi szünetet tart s megszakítva a költségvetési törvényjavaslat tárgyalását, a katonai javaslatokat veszi elő s evégből elrendelték a véderőbizottság jelentésének kinyomatását és a tagok között való szótárgyalást.

A szalontai mandátum. Ma érkeztek meg Nagy-Szalontáról a *Balogh László* temetésén ott járt függetlenségi képviselők. A kerületben máris megindult a választási mozgalom. Emlegetik *Csorvássy István* odavalló pártelnöknek, báró *Wesselényi Ferencz*nek *Balogh László* vejének és *Balogh Pálnak* az elhunyt képviselő fiának jelöltségét. Nagy pártja van a kerületben *Dienes Mártonnak*, a Független Magyarországi főszerkesztőjének, aki mint a függetlenségi eszme erős katonája nagy szolgálatakat tett a pártnak. Az országgyűlési függetlenségi párt ohajtja *Dienes* megválasztását s így valószínűleg a helyi kombinációk elesnek.

Népgyűlések az önálló vámterület mellett. A függetlenségi párt az ország különböző vidékein mind sűrűbben rendezi a gyűléseket az önálló vámterület érdekében és sok helyütt csatlakoznak hozzá a más pártállásúak is. Ily irányú népgyűlések lesznek: november 30-án *Sátorajta-Ujhelyben*, Zemplén-megye székhelyén. December hó 7-én *Pásztón*, Hevesmegyében, ugyan e napon lesz népgyűlés *Sopronban* is; december 14-én *Székesszevároton*, melyen *Kossuth Ferencz* és *Zichy Jenő* gróf is részt vesznek. Ezenkívül megindult a mozgalom *Nagy-Károlyban* és *Munkácsban* is hasonló népgyűlés tartására, de az időpont még nincs meghatározva.

Thore, a leánykérő.

— A Magyarországi tárczája. —

Írta: Björnson.

Mióta *Aslaug* fölserdült, *Husabyban* oda volt a békesség. A legesinosabb legények minden istenáltdótt éjszaka verekedtek, legdühösebben szombat éjszaka; de nem is feküdt le ilyenkor az öreg *Knut Husaby*, a leány apja s ha aludt is, nem vetette le bőrnadrágját s cselőket tett ágya mellé. „Ha már csinos lányom van, meg is tudom védelmezni, — mondta *Husaby*.

Thore Nässet csak pásztor volt, mégis akadtak olyanok, akik azt állították, hogy a parasztleánynál ő a leggyakoribb vendég. Az öreg *Knutnak* sehogy se tetszett a dolog, fogadkozott is, hogy nem igaz, mert ő még sohase látta ott. Csupán a falubeliek nevétek maguk között s úgy gondolkodtak, ha mindenkivel civakodnék, ki a háza körül zajong, settenkedik, ha minden zeget-zugot tüvé tenne, bizonyosan rég ott találta volna *Thorét*.

Megjött a tavasz s *Aslaug* a barmokkal kiment a mezőre. Mikor pedig a nap erősen tüzött a völgybe, a sziklafal hűvösen emelkedett ki a forróságból, a tehének kolompjai megszólaltak, a pásztorokutya vonított, *Aslaug* a hegyháton a tülökbe fujt, — ilyenkor a legényeknek, kik lent a völgyben dolgoztak, a szivükbe nyilallott. Az első szombat estén egyik jobban rohant föl, mint a másik. De még gyorsabban iramodtak lefelé, mert fönn egy legény állt a karám ajtajánál s ez fogadta őket s úgy megforgatta mindannyiát, hogy örökké megemlegette azokat a szavakat, amiket a legény

ilyenkor odakiáltott neki: „Gyere csak ide még egyszer, még jobban megfájdul a fejed.“

A legények úgy tudták, hogy az egész faluban csak egy ember akadt, kinek ilyen öklei vannak s ez *Thore Nässet* volt. A gazdag parasztleányok szörnyen bosszankodtak, hogy az a jött-ment oda fönt a *Husaby-dombon* hogyan lökdösődik.

Bántotta ez az öreg *Knut* is, mikor meghallotta, s meg is mondta mindjárt, ha nincs senki a gáton, ki azt a legényt kordászedje, akkor majd ő meg a fia próbálkoznak meg vele. *Knut* ugyan már öregedőfélben volt, de ha mindjárt hatvan év felé ballagott, is, mégis szívesen vállalkozott legöregebb fiával egy-két birkózásra.

A *Husaby-dombra* csak egy ösvény vezetett s ez éppen az udvaron húzódott át. A rájövő szombat este *Thore* a dombra igyekezett s a pajtáig ért, s egyre gyorsabb léptekkel surrant át az udvaron, mikor egy ember mellen ragadta.

— Mi bajod van velem? — kérdezte *Thore* és úgy a földhöz vágta, csakugy puffant.

— Mindjárt megtudod, — adta meg a választ egy másik hang a háta mögött és arczul ütötte. Ez az előbbinek öccse volt.

— Itt a harmadik is, — szólt az öreg *Knut* és reá rohant.

A veszély erőnt öntött *Thoreba*; ruganyos volt, mint a fűzavessző s olyanokat sújtott, hogy bizony megéreztek; kisiklott a karjaik alatt és leguggolt; csak a levegőt fütötték; s a hol nem is várták, oda sújtott ökle. Elvégre természetesen ő is kapott ütést, még pedig derekasat, de az öreg *Knut* később is sokszor emlegette, hogy ügyesebb fickóval még nem verekedett. A duakodás addig tartott, míg vér

nem folyt, de akkor azt mondta *Husaby*: „Elég“ és hozzáfűzte: Ha jövő szombat este *Husabyt* és fiait kikerülöd, tied a lány.

Thore hazavánszorgott úgy-ahogy birt s mikor hazaért, lefeküdt. A verekedésen *Husabyban* sokat rágódtak, s mindenki azt mondta: „Mit is keresett ott az a kamasz?“ Akadt azonban, aki nem így gondolkodott s ez *Aslaug* volt. Hiszen ő minden szombat este várta s mikor megtudta, hogy összejött apjával, leült és sirt és gondolta magában: „Ha *Thore* nem lesz az enyém, oda minden boldogságom.“

Thore vasárnap föl se kelt ágyából és hétfőn is úgy érezte, hogy feküdnie kell. Jött a kedd, gyönyörű idő volt. Előző éjjel esett az eső, a hegyek tüzén és zölden pompáztak az ablakot kinyitották, beáradt a lombok illata, a hegyen hallatszott a nyáj kolompja és fönt énekeit valaki; ha anyja nem ült volna mellette, türelmetlensége könyekre indítja vala.

Eljött szerda is, még mindig feküdt; csütörtökön azon gondolkodott, hátha szombatra se gyógyul meg és pénteken fölkel ágyából. Jól emlékezett még a szavakra, miket a lány apja mondott: „Ha jövő szombat este *Husabyt* és fiait kikerülöd, tied a leány.“ Egyre-másra csak *Husaby* felé tekintett. „Ott nem arathatok mást, csak verést,“ — gondolta *Thore*.

Amint mondtam — a *Husaby-dombra* csak egy ösvény vezet; ügyes kőlyök legyen, aki más uton oda juthat. Még ha körülvezte is ott a földnyelvet és ha ki is kötött a tulsó hegyoldalon, mégis fáradságba került ezt megmászni, mert oly meredek biztosan volt, hogy még egy kecske is bajjal áll meg ott, pedig ez csak nem ijed meg a sziklafalaktól.

Jött a szombat és *Thore* egész nap lünn

A képviselőház ülése.

— nov. 25.

A képviselőház karzatán ismét a Terézváros dominált. A tegnap feliratkozott Vázsonyi Vilmos nagy lendülettel támadta Hódossy álláspontját s a baloldal nagy tetszése mellett bizonyította be, hogy a régi rendi tábla erélyvel védte meg a mentelmi jogot. Vázsonyi sikerét legjobban jellemzi, hogy a függetlenségi párt és néppárt is megéljenzte, ami eddig nem igen történt meg vele.

A következő szónok Bartha Miklós s beszéde esemény volt. A Barabás Béla által épített aranyhidat Bartha még rózsákkal is megtámasztotta, hogy a kormánypárt annál szívesebben lépjen rá. Bartha ugyanis nem kívánja a megtorlást a kormánnyal szemben. Azt hangoztatta, hogy a képviselőnek a házon kívül is joga legyen demonstrálni. A honvédelmi miniszter is megtette Temesváron.

De én nem bujtogatok — vágott közbe a miniszter Mindazokat — ugymond Bartha — akik a népszabadság és az emberiség örök jogaiért küzdöttek — bujtogatóknak bélyegezte a hatalom. Beszéde végén határozati javaslatot terjeszt be.

Endrey Gyula a Gotterhalte ellen beszélt s a függetlenségi párt ismert álláspontjának megfelelőleg támadta a katonaságot.

Ráth Endre megismételte tegnapi melegségét, hogy az előrehaladott időre való tekintettel kéri a Házat, hogy beszédét holnap mondassa el.

Thaly Kálmán indítványára a Ház a Nemzeti Múzeum száz éves évfordulója miatt holnap nem tart ülést.

Elnök: Apponyi Albert gróf.

Jegyzők: Szóts Pál, Dedovits György és Rátkay bászló.

Elnök meguyítja az ülést s a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után betérjeszti az irományokat.

A Ház hibái.

Napirend előtt:

Kubik Béla a képviselőház mizériái miatt, mely a légvonat, s a ház többi hiányaiban áll, felszólal s kéri az elnököt, mikor terjesztik be a házra vonatkozó leszámolást.

Elnök: Minthogy már tauhányoznom kellett a ház hibáit és az erre nézve vonatkozó panaszokat most már kérem a Ház felhatalmazását, hogy az erre vonatkozó zárt ülésben a szükséges műszaki közegyek is részt vehessenek, a mentelmi vita után azonnal intézkedni fog. Következik a mentelmi vita.

Járt; — a nap sütött, zezet-zugot bemelegített s itt is, ott is csalogató ének hangzott a hegyekről.

Még kint ült a kapuban, mikor a nap lehanyatott és füstölő köd szállt föl a sziklafalak mentén. Föltekintett; olyan csend ült a dombon; átnézett Husaby udvarára, majd előlékte a csónakot a földtől és közölte a földnyelvet.

A napi munka után Aslaug fönt ült a dombon. Az járt az eszébe, hogy Thore ma este nem jöhet el, de helyette annál többen jönnek; szabadjára eresztette hát a nyájörző ebet és senkinek se mondta, hova ment. Olyan helyre ült, honnét beláthatja az egész völgyet; ám fölszállt a köd s különben is úgy érezte, hogy nem nézhet a völgybe, mert ott mindenminden az „ő” sorsát juttatta eszébe. Mashaova ment s úgy ült, hogy a tengert láthatta: így legalább semmire se gondolt. Egy örült, hogy a tengeren át oly messzire láthatott.

Egyszer csak éneklésre kapott kedvet; valami vonatott nótára gyujtott és hangja messzire hallzott a néma éjszakában. Öt magát is megkapta ez s még egy versszakot énekelt. Am úgy tetszett neki, mintha valaki a mélységből válaszolt volna rá.

— Ugyan mi lehet ez? — gondolta Aslaug. Odalépett a meredek szakadék peremére, egy karsu nyírfába kapaszkodott, amely megemelve hajolt az örvény fölé és letekintett; remmit se látott. A fjord csöndesen, nyugodtan pihent, madár se röpített el fölötte. Aslaug ismét leült, megint énekelt. Ujra csak megjött a válasz, ugyanazon a hangon, most már közelebből, mint előbb. „Mégis csak igaz lehet!” Aslaug fölugrott és a mélybe hajolt. Am lent a sziklafalról

A Nessi-ügy.

Vázsonyi Vilmos: A mentelmi ügy eminenter közjogi és politikai kérdés. Ebben a kérdésben helyt áll a parlament európai hírű közjogásza az igazságügyminiszter és a honvédelmi miniszter, aki azonban nem közjogász. Ebben a kérdésben épen a miniszterelnöknek, akinek osztályához a közjog tartozik, még szavát sem hallottuk. Meghajlok ez igazságügy- és honvédelmi miniszter előtt, akik gavallérosan kiállnak a miniszterelnök helyett. Foglalkozik az igazságügyminiszterrel, aki elismeri, hogy kiváló jogász, de csak a kodifikált jog iránt van neki érzeke, de nincs érzeke a szokásjog iránt. Véleményem szerint a mentelmi jog szokásjog, melynek mint élőjognak határa nincs, melynek csak egy határa van a halál. A szokásjog él, fejlődik bővül, ennek nincs határa, mert ezt csak egyfanatikus kodifikátor mondhatja. A kiindulási pont helytelen volt, helytelentehát és meddő az ezen alaptól kiindult vita is. Az angol példák szintén helytelenek, mert az ebből merített tegnapi példák sem elegendők. Minden új kérdésben a képviselőház és főrendiház tartozik a szokásjogról gondoskodni. Kodifikatori tévedés azt hinni, hogy a delegátusok mentelmi jogát mint kodifikált jogot a képviselőház mentelmi jogára is lehetne alkalmazni. Rátér ezek után a kérdés lényegére. (Halljuk! Halljuk!)

Csak a politikai üldözésben látja a zaklatást, és csak akkor, ha a politikai üldözésnek tendenciája van. (Ugy van! Ugy van!)

Már pedig fegyelmi esetben is lehet politikai üldözés. En magam a katonai becsületbírók határozatának diszkvalifikáló hatást nem tulajdonított (Helyeslés.) Nem is szabad ezt elismernünk, mert hiszen a Standeskre valami különös dolog, mert a rőfös kereskedő szintén nem lehet katonatiszt, jól lehet becsületes ember. A katonai becsületbíró csak úgy foszthat meg bárkit becsületétől, ha az illető már maga magát foszította meg.

Minthogy nincs praedensünk valamely fegyelmi eljárás esetére, azért most kell eldönteni ezt a kérdést. A Nessi-esetben maga a megidézés még nem sérti a mentelmi jogot, de a fegyelmi eljárás folytatásában van a sérelem. Szoros kapcsolat van a mentelmi jog és az összeférhetetlenségi törvény között. Minél tágabb ez utóbbi, annál kevesebb szükség van az előbbire. Nemesak a képviselőháznak, de az egész országgyűlésnek joga a mentelmi jog, tehát a főrendiházé is. Igaz, hogy a főrendek nem igen vettek részt a nemzet politikai demonstrációiban.

Madarász: Hát Wesselényi?

Vázsonyi Vilmos: A főrendiházban aktív kato-

megpillantott egy csónakot, melyet a riasztó mélységben csak kis kagylónak láthatott. Merőbben odanézett és most egy piros sapkát látott és egy legényt, ki a csaknem egyenes sziklafalon fölfelé kuszott. „Ki lehet ez?” — kérdezte Aslaug s elengedte a nyírfát s visszafelé szökött. Nem mert önmagának választ adni, mert jól tudta, ki az. A gyöpre vetette magát s mindkét kezével a fűbe kapaszkodott, mintha csak ő lenne az, kinek nem szabad eleresztenie azt, amit egyszer megfogott: ám a fű gyökerei engedtek, élesen fölsikoltott s kérte a mindenhatót, hogy segítse meg Thorét. De most eszébe jutott, hogy Thoré ezzel a vállalkozással istent kísérti, s ezért felülről nem várhat segítséget. „Csak most az egyszer,” — könyörgött és átkarolta kutyáját, mintha csak Thore volna, kit megmenteni akart s vele együtt a gyöpre hegyeredett és minden pillanatot végtelennek érzett.

Am a kutya most kiszabadult. „Vau, vau!” ugatott le a mélybe és csóválta a farkát. „Vau, vau!” — mondta Aslaugnak s első lábait ölébe rakta. „Vau, vau!” köszönt le még egyszer a mélység felé és ekkor egy piros sapka bukkant ki a sziklafal peremén s Thore Aslaug keblén pihent.

Perczekig állt így szólanul s amit később dadogott, azt se lehetett megérteni.

Az öreg Knut Husaby pedig, mikor ezt meghallotta, olyasmit mondott, a mit meglehetett érteni, mert ezt mondta:

— Ez a kölyök megérdemli, hogy a lány az övé legyen, legyen hát az övé.

natisztek, pagok ülnek, akik ellen a fegyelmi eljárásal politikailag lehet üldözni. Simonyi Semadam is mondta.

Förster Ottó: Simonyi mondta, de Semadam nem hiszi.

Vázsonyi Vilmos: Sajnálatosnak tartom, hogy az alkotmány alapelveire nézve is pártkérdést csinálnak. Ha már annyit hivatkoznak Angliára, akkor azt is tartásuk szem előtt, hogy Angliában az alkotmány alapelveire nézve nincs párt kérdés. Áttért a Hódossy által felhozott Kléber ezredes esetére. Az idézet helyes volt, de az előzményeket nem mondta el helyesen. Barko generalis az ezred kérésére azt felelte, hogy nem a kérvény miatt üldözték. Füstetich és Laczkovits tiszteket, hanem más vétség miatt. Hát ma nem tekintenek valamely ezred kérvényét az országgyűléshez fegyelmi vétségnek. Ha azt kérné az ezred most, hogy ne eresszék össze az osztrák gyűlésvész néppel még háború esetén sem. (Helyeslés úgy van.) Hát nem volna-e ez ma fegyelmi vétség. A Hódossy által idézett országgyűlés még a katonát is meg akarta védeni a politikai üldözéstől.

Az az országgyűlés erélyes volt, mert hiszen a koronázást is elhalasztották, mindaddig, míg a katonák sérelmei orvosolva nincsenek. Hátha most jönne el az országháza egy katonatiszt panaszkodni az idegen tisztek ellen, nem volna az a mai katonai szellem mellett a legnagyobb fegyelmi vétség? Pedig a Greben ezred egy tisztje. Vincze főhadnagy megtette azt, inkább kellene azt megvédeni. (Ez az igazság, hangzik balról.) s nem esett semmi büntetése. Ha akkor aktív katonatiszt ilyen fellépését sem tekintették fegyelmi ügynek, szabad-e most egy polgári ruhában szereplő tartalékos tiszt ellen fegyelmit indítani? A mostani szellem nevelhet Laczkovitsokat, de nem hű katonákat.

A mentelmi jog csak akkor lehet gyűlöletes kiváltság, ha az magánosokkal szemben és jogos követelésekkel szemben védte jogtalanul a képviselőt. Ha volt többség a képviselőházban a mentelmi jog védelmére illegitím esetben, akkor most...

Visontai Soma: Most a kuczkóba bujik a többség.

Vázsonyi Vilmos: Mire való a további munkázás. Most egy olyan hatalommal szemben kell megvédeni a képviselőház szuverenitását, mely legszívesebben korlátozza a népképviselő jogait. Hát nem látják, hogy itt szoldateszkával szemben kell a népképviselőt megvédeni? A katonaság első rendnek tartja magát.

Minden nemzet, mely feltékeny alkotmányára, első sorban a hadsereggel szemben védje meg alkotmányát. Nektek adunk mindent, mondja a hatalom, de megtartjuk a hadsereget és a kabinet urait.

A tartalékos tiszti kardbajtja nem egyéb, mint aranyszálakból font szájkosár. Azt követelik tőle, hogy a polgári életben is a katonai gondolkodást tartsa szem előtt. Ha a képviselőház most kiadja Nessit, ezzel segítségére jön a katonai követeléseknek. Ezért nem fogadja el a mentelmi bizottság jelentését. (Nagy tetszés és taps a baloldalon. Szónokot számosan üdvözlük.)

Bartha Miklós: Azt vizsgálja, hogy szabad-e egyáltalában fegyelmi eljárást indítani mindaddig, míg a Ház az illetőt ki nem adja. A kérdés megoldása jól volt előkészítve, mert a Ház elnöke ki mondta, hogy addig a katonai eljárás felfüggesztendő, míg a mentelmi eljárás be nem fejeződik. De már a mentelmi bizottság letért a helyes utról, mert annak a vizsgálatába ment bele, hogy a mentelmi jog megvan-e sértve. A katonai hatóság, szerinte nem járt el rosszhiszeműen, mikor az eljárást megindította. Két kérdésben már azt hiszem egyetért velem a többség, abban, hogy mentelmi jog kell és abban, hogy a mentelmi jog nem az egyén büntetlensége, hanem a képviselőház politikai szabadsága kedvéért szükséges. Harminczöt év óta az volt a joggyakorlata a Háznak, hogy a jogrend megsértőjét mindig kiadta.

A mentelmi jog megszorítása veszélyes Magyarország alkotmányos szabadságára. A mi alkotmányunkra ránehezedik az osztrák császár hatalma is. Népképviselőnk nem teljes, mert hiszen még a rendi táblák idejében is majdnem annyi választó volt, mint ma. S minthogy a kormány kezébe száz és százezer ember sorsa van letéve, ezzel a végrehajtó hatalommal szemben meg kell védeni a kép-

viseletet. Sajnálom azt a férfit (Hódossyt), aki tegnap rabuliztikával állott szolgálatába ennek a tulajdonságú végrehajtó hatalomnak.

A képviselőháztól már csak azért is ki kell kérni a képviselőt, mert különben ez a Ház nem is bocsátkozhatik a zaklatás fennforgásának vizsgálatába. Ez akták nélkül nem lehetséges. Hiszen a sült galamb nem hozhatja ide azokat az aktákat. Ha a katonai becsület-bírószék bele van illesztve a véderőszervezetbe, ha ő felsége ezt a bíróságot elismerte, akkor az a becsületbírószék hatóság.

Idejön egy katonai hatóság és fegyelmi eljárás indít önkényesen, hiszen még a jogászokból álló bíróság sem jár el a nyilvánosság kizárásával.

Fejérváry Géza: A becsületbírószéknek, ha nem jogász is, de van esze.

Bartha Miklós: Bocsánatot kérek, de a jogi tanulmányokat végzett bíróságnak mindenesetre több esze van, mégis megköveteljük tőle, hogy kikérje a képviselőt.

A képviselőház joga a véderőszervezetet is megállapítani és ép azért a katonaság semmi tekintetben sem vonhatja ki magát a parlamenti ellenőrzés alól.

Még az alantas katonatiszt is megbírálja felesleges hatóságának intézkedéseért a hadvezetést.

Fejérváry: Katonatiszt nem bírál!

Bartha Miklós: Éppen csak a képviselőházban nem volna joga a képviselőnek a bírálatot gyakorolni?

Báró Fejérváry: Demonstrálni kell, ugye?

Bartha Miklós: Igenis, el kell mennie négytől-ötösig is. Hisz a miniszter is elmegy a választás közbe.

Báró Fejérváry De nem bujtogatok. (Derültség.)

Bartha Miklós: Akik az emberiség haladását előmozdították, mindig bujtogatók voltak. (Tetszés.) Sajnálja, hogy a miniszterrel perbe kell szállnia.

Kubik Béla: Mert a miniszter bujtogatója.

Bartha Miklós: Határozati javaslatot nyújt be, amely így szöveg:

Utasítja a Ház a honvédelmi minisztert, hogy rendelje el, hogy Nessi Pál mentelmi ügyében a fegyelmi eljárás előtt a szükséges lépéseket tegye meg.

Szünet után,

Endrey Gyula: Ugy látszik, hogy ennek a hibának botrányos lesz a befejezése.

Papp Zoltán: A következménye lesz botrányos.

Endrey Gyula: Más nemzet egy perczig sem tűrte volna, hogy a kolozsvárihoz hasonló botrány után a kormány hatalmon maradjon. Ha a kormány talán olyan gyöngének érzi magát, hogy nem képes a Gotterhaltétől bennünket megszabadítani, akkor legalább azt eszközölje ki, hogy nemzeti ünnepeinken az uralkodóház és a katonaság ne a Gotterhaltéval, hanem távollétével tüntessen. Ez a himnusz sem testünknek, sem lelkünknek nem kell. Nem Nessi Pál tüntetés, hanem ez a kormány tüntetés. A honvédelmi miniszter nem méltó a miniszteri székbe.

Báró Fejérváry Géza: Tessék vád alá helyezni.

Endrey Gyula: Nessi Pál helyesen cselekedett úgy is, mint magyar ember, úgy is mint tartalékos honvédtiszt, de nem járt el helyesen Bihar altábornagy. Ez a tábornok és a hozzá hasonlóak nem a világtörténelem lapjaira, hanem a parlamenti élet botrány-krónikáiba írják bele nevüket. A képviselőnek mentelmi joga. A Háznak mentelmi jog és nem smarn, mint a honvédelmi miniszter ur szokta mondani. Azt is mondotta a honvédelmi miniszter ur, hol van az megírva, hogy mindenki rajongjon Kossuthért? Erre azt mondom, hogy csak a honvédelmi miniszter képez kivételt a rajongók közül.

Pichler Győző: Olvassák el Beöthy Ákos könyvét, az is rajong Kossuthért.

Endrey Gyula: Tiltakozom az ellen, hogy ennek a Háznak honvédelmi minisztere megtépi Kossuth Lajos babérjait. A kisebbség véleményét pártolom. (Eljen.)

Elnök: A holnapi napirendre nézve Thaly Kálmán óhajt nyilatkozni.

Thaly Kálmán: Holnap lesz a Nemzeti Múzeum százéves évfordulója.

Indítványozom, hogy holnap a Ház ne tartson ülést.

Szóll Kálmán: Hozzájárult Thaly Kálmán indítványához, hogy a Ház holnap ülést ne tartson.

Elnök: Határozatképen kimondja, hogy a Ház holnap nem tart ülést és a holnapi interpellációk esütörtökön mondassanak el.

Pichler Győző a maga személyes védelmi ügyében kér sürgős határozatot.

Elnök az ülést 1 óra 55 perczkor bezárja.

A legközelebbi ülésen Ráth Endre, Bakonyi Samu és Bartha Miklós fognak beszélni.

KÜLFÖLD.

A Reichsrath ülése.

Bécs, nov. 25.

A Reichsrath mai ülésén Breiter képviselő újabb interpellációt jelentett be *Nerimán* persa követ dolgában, melyben sürgősen felhívja a kormányt, hogy a követ *azonnali visszahívását követelje*. A ház először *Kramar* bejelentett sürgős indítványát kezdte tárgyalni, melyben arra kéri a házat, hogy derítse ki, kit terhel a felelősség azért, hogy Csehország törvényhozásába olyan szellemet visznek bele, melyért senki sem felelős?

FŐVÁROS.

A főváros költségelölirányzata. A tanács ma délelőtt foglalkozott az 1903. évi költségelölirányzattal. A tanács ma az iparművészeti czélokra 1000 koronát szavazott meg, a Nemzeti zenedének megszavazta a kért 12.000 koronát, a Mária Dorottya-egyesület 600 korona segélyét fölemelte 1200 koronára és a református egyházközség kőbányai templomja részére megszavazott a jövő évre 20.000 koronát.

TÁVIRATOK.

A venezuelai forradalom.

New-York nov. 25.

Carracasból táviratozzák tegnapi kelettel, hogy Velutini tábornok 2500 emberrel Barcelonába és Ciudad Bolívarba megy, hogy hadjáratot vezessen a felkelők ellen.

Általános sztrájk Havannában.

New-york, nov. 24.

Havannában általános sztrájk van. A közúti vasut kocsijait összezúzták és néhány vasuti alkalmazottat megsebesítettek. Az elnök palotája előtt tüntetés volt, amelyben egy rendőrkapitány és néhány rendőr megsebesült, két sztrájkolót pedig megölték. Más városrészekben több rendőrt és sztrájkolót megsebesítettek.

A portugál királyné esküetele.

Lisabon, nov. 24.

A királyné a kamarákban letette a régens-esküet. Az eskütételén jelen volt a diplomáciai testület. A kikötőben lévő hajók szokásos módon tisztelgtek.

NAPIHIREK.

Budapest, nov. 25.

... Időjárás. A La Manche-csatorna felett a magas légnyomás meggyengült, magva Erdélyben van. Európában az idő általában enyhe, esős. Nálunk hideg, derült.

Jóslat: Enyhebb, borús idő várható.

Hőmérsék: — 2.0 C.

A tintai családirtó anyja.

— Saját tudósítónktól. —

Borzalmas és szinte pártját ritkító esetről értesít bennünket tudósítónk távirata. Egy a férje becsületeért tulzottan és alap nélkül aggodó nő meggyilkolta saját gyermekeit és jó magát csakis hazatérő férje akadályozta meg az öngyilkosságában. E szörnyű eset megindító tragikum, hogy a szerencsétlen asszonynak egyáltalában nem volt komoly oka a cselekedetre, hanem tisztára beteges képzelődés kergette az isszonyu bűnbe.

Az előzmények.

A sárosmegyei Tinta község lakosai már évek óta panaszkodtak, hogy az iskolaépület rozoga és egészségtelen és számtalanszor kérték a hatóságot, hogy építsenek új iskolát. Az idén végre meghall-

gatták jogos kívánságukat és új iskolát építettek amelynek számadásait Konecsni János tanító végezte, anélkül azonban, hogy pénzt kezelne és felelősséggel tartozott volna.

A vizsgálat.

Három héttel ezelőtt a községi előljáróság megállapította, hogy az építés számadásai nem felelnek meg mindenben az előirányzatnak és e miatt elhatározták, hogy kiküldenek egy szakbizottságot, melynek feladatául tették, hogy a számadásokat átvizsgálja.

Az aggodó feleség.

A vizsgálat hírére *Konecsni* gyöngye szervezett ideges és vérszegény felesége roppant mód megijedt és azt gondolta, hogy az ő hite szerint és egyébként is teljesen ártatlan férjének kellemetlenségei lesznek a számvizsgálat miatt. A kiküldött bizottság a mai nap folyamán meg is jelent a tanító lakásán és hozzáfogott a számadások átvizsgálásához. A vizsgálat alatt a mindenféle rémképeket látó asszony hallgatódzott és a szobából hangzó egyes szavakból azt vehette ki, hogy férjének valami baja lesz. Még jobban fölizgatta, amikor a bizottság egyik tagja megfenyegette a bizottságot, hogy mindajátokat elzáratlak. A bizottság egy órai ott tartózkodás után eltávozott.

Rémképek.

E naptól kezdve vége volt az eddigelé boldog család nyugalmának. A szegény asszony a nap minden szakában fegadta férjét, hogy vajjon ártatlan-e bűnös-e és a szegény tanító egyre biztosította feleségét, hogy teljesen ártatlan meg, hogy senki nem gyanúsítja de nem is gyanúsíthatja semmivel. A szerencsétlen asszony azonban folyvást aggodott férjéért aki hiába nyugtatta meg, hogy hiszen az iskola építés pénzügyeiben semmi része sem volt.

A gyilkos anyja.

Már-már úgy látszott, hogy a szegény asszony lassan-lassan megnyugszik és a mondott napon egészen nyugodtan látott teendői után. Férje eltávozott hazulról, mert mint mondá a jegyzőnek segédkezni fog az adóbehajtás körül. Alighogy a férj eltávozott hazulról, a boldogtalan asszony három kis gyermekével, kik közül a legidősebb hat éves, a második két éves és a harmadik három hónapos volt bezárkózott a szobába s egymás után elvágta a nyakukat férje borotvájával.

Tíz óra felé hazajött *Konecsni* és miután a lakást bezárva találta az ablakhoz lépett. Itt kínos nyöszörgést hallott mire sietve betörte az ablakot és azon át a szobába mászott, ahol rémes jelenet tárult eléje.

A földön egy vértócsában átvágott nyakkal feküdt a három ártatlan kis gyermek. A két kisebbik teljesen mozdulatlanul, míg a harmadik akkor még mozgott. A felesége feldúlt arccal, borotvával a kezében ott állott a szoba egyik szegletében az áldozatok fölé hajolva és épen nyakához illesztette a kést, mikor a férje berontott és megakadályozta tettében. A szerencsétlen apa sirva borult kis porontyai holttesteme mellé, miglen fájdalom zokogására az elősiető szomszédok elvonszolták a tetemek mellől. Az asszonyt azonnal letartóztatták és tegnap bekísérték az eperjesi ügyészség fogházába, ahol a törvényszéki orvosok elmebeli állapotát vizsgálják. Az asszony most normálisan viselkedik és tudatában van borzasztó tettének. Kihallgatásakor azt mondotta, hogy önmagát is el akarta pusztítani, de férje időközben haza jött és megakadályozta ebben. A szerencsétlen tanító iránt, kit az egész község jóra való becsületes embernek ismer, általános a részvét.

— **Személyi hírek.** Gróf *Goluchowski* Agenor közös külügyminiszter ma reggel Bécsből keszthelyre érkezett.

— **Királyi kitüntetések.** A múlt hónapban tartották meg Vácson a siketnémák ottani országos intézetének százados jubileumát. Ebből az alkalmából a király *Borbély* Sándor, a siketnémák váczi országos intézete igazgatójának, a gyógynevelés terén szerzett érdemei elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet, *Faszary* László szobrásznak pedig, az intézetnél kifejtett áldozatkész művészi tevékenységeért, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta. *Györgyi* Kálmán székesfehérvári iparrájsziskolai tanár és a magyar iparművészeti társulat vezértitkárának, ezen utóbbi minőségében szerzett érdemei elismerésül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta, továbbá megengedte, hogy *Horti* Pál székesfehérvári iparrájsziskolai tanárnak,

valamint Róth Miksa udvari üvegfestőnek, az iparművészet terén szerzett érdemeikért, elismerése tudat adassék.

— **A czárné betegsége.** Hirt adtunk már Feodorowna orosz czárné betegségről és betegségeinek természetéről. Az orosz sajtó csak nagyon burkoltan nyilatkozhatik erről és felsőbb helyről sugalmazott híreket tesz közzé, melyekkel meg akarják dönteni az udvari körökből kiszivárgott ama híreket, hogy a czárné súlyos idegban szenved. Most Odesszából érkezik egy távirat, amely a hirt czáfolja ugyan, de az a sürgöny inkább megerősíti, semhogy megczáfolná a híreket. A távirat azt mondja, hogy a czárné állapota egyáltalán nem aggodalomkeltő. Való, hogy a czárnét két hónapig idegbántalmakból kifolyó melankolia bántotta, de ma már annyira javult az állapota, hogy a czár elállott attól a szándékától, hogy idegen orvosokat hívasson beteg nejehez. Az orosz udvari orvosok erősen biznak abban, hogy a livádiai csöndes nyugodt élet teljesen visszaadja a czárné egészségét.

— **A zárt ülés.** A képviselőházban tegnap ismét kísértett a délutáni ülések eszméje. Thaly Kálmán vállalkozott rá, hogy fel fogja szólítani gróf Apponyi Albert házelnököt zárt ülés rendezésére, amely a képviselőház munkaidőjének helyesebb beosztása felől tanácskozhatnék. E célból zárt ülés elrendelését kérő ívet köröztek, de azt az elnöknek nem adhatták át abból az egyszerű okból, mert a képviselők nem írták alá a kellő számban. Ez azonban csak időbeli elhalasztást jelent, mert az indítványozó e hét folyamán összefogdos husz aláírót s a zárt ülést elrendelteti. Ott majd ki fog tűnni, hogy mennyien vannak, kik a képviselőház ülését délelőtt-ről délutánra kívánják áthelyezni. A mi álláspontunk e kérdésben már az eszme fölvetésétől kezdve mindig az volt, hogy az újítást egyetlen elfogadható indok sem támogatja.

— **Krupp halála.** A világhírű ügygyárosnak halála nagy részvétet kelt az egész német birodalomban. A „Vorwärts“ című lap ellen, mely oly súlyos vádakkal illette Kruppot, az ügyészség hivatalból folytatja a bűnvádi eljárást. Az essen gyárban az igazgatóság plakátokat ragasztott ki, amely ezeket mondja: A gyárhoz tartozó embereknek fájdalommal adjuk tudtára, hogy nagyrabcsült és szeretett Krupp urunk agyszelhűdés következtében meghalt. Krupp végrendeletét hétfőn bontották fel és abból kintt, hogy a gyárnak az eddigi alakban való vezetése továbbra is biztosítva van. A holttestet Essenbe szállították s a ravatalt egy kis házban állították fel, amelyben Krupp nagyatyja az első kísérletet végezte az üntőt acél-ágyúcsövekkel. Most már végleg meg van állapítva, hogy Krupp temetése szerdán délelőtt 10 órakor lesz. Az elhunyt özvegyéhez ma Vilmos császár és Augustus császárné rendkívül megleghangu részvététviratot intézett.

— **A humanizmus öre.** Humanisztikus intézetünk állapotára jellemző világot vet egy szentesi eset. Mészáros István a szentesi menház gondnoka már régóta réme volt a menházban lakó tehetetlen öregeknek. Fejlesztés folytán Csongrád megye közgazgatási bizottsága tegnap foglalkozott Mészáros ügyével, amely alkalommal a felolvasás ott jegyzőkönyvekből kintt, hogy a gondnok ültötte-verte a gondjaira bizott gyámoltalan öreg embereket; kintt továbbá, hogy Mészáros övek óta üzte az okmányhamisítást is, ami amellet szintén súlyos vádként szerepel, hogy 3—4 éve elhalt szegények részére is vett föl segélypénzeket. A bizottság Mészáros állásától nyomban felfüggesztette és egyuttal a bűnvádi feljelentést megtette ellene. És mindezt csak *évek múltán* veszik észre. Így közigazgatnak Szentesen és — még nagyon sok más helyen.

— **Díjnok és tanítónő regénye.** Néhány nappal ezelőtt megjelent a főkapitányságnál Blaha Károly, aki mérnöknek mutatta be magát és azt panasolta, hogy menyasszonya, Kontros Mária vesekelei tanítónő a fővárosból nyomtalanul eltűnt. A rendőreg megindította a nyomozást, melynek során kintt, hogy Blaha Károly nem mérnök, hanem műszaki díjnok, aki Aradon lakik, nős, feleségétől különválva él és Kontros Mária erről tudomása nem volt. Menyasszonya, a Budapestben lakó nővérétől megtudta, hogy Blaha nős ember és levelet ír neki, melyben szakít vele. A rendőrség táviratilag kérdezősködött Vesekeleiről, ahonnan azt az értesítést nyerte, hogy Kontros Mária már hónap óta eltűnt és állítólag

Salgó-Tarjánban látták. Salgó-Tarjánban tegnap gyanus körülmények között egy leány holttestét találták a Karancsalja felé vezető országúton, nem lehetetlen, hogy az illető leány Kontros Mária. A vizsgálat fogja kideríteni, hogy bűntény vagy öngyilkosság esete forog-e fenn.

— **A párisi titokzatos gyilkosság.** Rydznewski orosz énekes által meggyilkolt Ellen Gore amerikai énekesnő titokzatos esete egyaránt izgatottságban tartja Páris és az egyesült államokat. Ujabbán a vizsgálat kiderítette, hogy Ellen Gore ez év tavaszán Bécsben tartózkodott, ezt megelőzőleg azonban megismerkedett Rydznewski-vel és kölcsönösen egymásba szerettek. Rydznewski-nek Párisba kellett utaznia, hogy az orosz udvari opera költségén Lassal-nál tükéletesen hangját és onnan levelet írt Ellen Gorenek, amelyben arra kéri, hogy jöjjön Páris-ba és lakjanak együtt. Ellen Gore, aki szintén énekesnőnek készült, már csak azért is engedett Rydznewski kérésének, mert hangját egy párisi mesternél jobban képezhette, de az oroszoknak az együttlakásra vonatkozó kívánságát keroken visszautasította, sőt a végzetes napig egyáltalában nem is volt nála soha. A gyilkosság reggelén Ellen Gore a csöpostán levelet kapott Rydznewski-től, a melyben az megeskette őt, hogy az nap folyamán felkeresi lakásán, mert ő súlyos betegen fekszik odahaza, olyan elhagyatottnak érzi magát, akárcsak egy remete. A levél vétele után Ellen Gore habozás nélkül kocsiába ült hogy meglátogassa beteg barátját. Hogy mi történt ezután, azt még mélyeséges homály fedi, de az az egy bizonyos, hogy a szépséges amerikai nő életével fizette meg Rydznewski iránt érzett vonalmát. Az egyesült államok követé, — mint Párisból jelentik — nagyon komolyan veszi az esetet, a legszigorubb vizsgálatot követeli. Érdekes, hogy a Párisban levő amerikaiak a leghatározottabban tiltakoznak minden olyan feltéves ellen, mely alkalmas volna arra, hogy Ellen Gore női becsületét meggyanusíthatná.

— **Református konvent.** Az ev. ref. egyház egyetemes konventje ma kezdődött meg a Lónyai-utcai gimnázium dísztermében Kun Bertalan püspök egyházi és báró Bánffy Dezső világi elnöke alatt. Jelen voltak: Darányi Ignác, Cseh Ervin miniszterek, Hegedüs Sándor, gróf Degenteld József, gróf Tisza István, báró Vay Béla, Vecsey Tamás, Dokus Ernő, Nagy Dezső stb. világiak, Bartók György, Kiss Áron, Antal Gábor püspökök, Szász Károly gyengekedése miatt kimentette távol maradását. A konvent tudomásul vette a vallás és közoktatásügyi miniszternek azon leírását, melylyel értesíti a konventet, hogy az 1902. évre 200 ezer koronára segélyt az állampénztárnál kiutalványozott, továbbá hogy 9 protestáns felekezeti középiskolát összesen 186 ezer korona államsegélyben részesített.

— **Lövöldöző huszár.** Tegnap este az Üllői-uti József főherceg honvéd-huszár lakatnyában Blahó József közhuszár szeretőjével Kerekes Máriaval ült a hátsó udvaron. Egyszerre több lövés dördült el. A kaszárnyában levők odaszaladtak. A huszár már újból célzásra fogta revolverét, de kicsavarták a kezéből. A lövések nem találtak.

— **Sztrájk Erzsébetfalván.** Az Erzsébetfalvai államilag segélyezett közműhelytelepen mintegy kétszázhatvan cipész beszűntette a munkát, mivel a telep vezetősége nem tett elegendő munkások ama kérélmének, hogy a napi 11 órai munkaidőt 10 órára szálítsák le. A munkások a Lung György-féle vendéglőben gyűltek össze, ahol elhatározták, hogy mindaddig nem állanak munkába, amíg az igazgatóság a kért munkaidőt meg nem adja. Rendezavarás eddig nem történt.

— **Elhalt cseh egyetemi tanár.** Cerakovsky László, a cseh egyetem növénytani tanára, tegnap Prágában 68 éves korában meghalt.

— **Baleset a fővárosi orfeumban.** Kasir Nándor 32 éves vásárcsarnoki munkás tegnap a fővárosi orfeum némajátékában statisztált. Egy magas hegyet ábrázoló díszletre kellett feküdnie, amely egyszerre leszakadt alatta és ő mintegy öt méter mélységbe zuhant. Súlyosan összeuzta magát. A Rókus-kórházban ápolják. A fővárosi orfeum igazgatója ellen a rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Betörés a klinikán.** Tegnap délután az Üllői-uti klinika fogászati osztályának a műtermét tolvajkulesesal felnyitották és egy asztalírókban elhelyezett 1620 koronát elloptak. A rendőrség nyomozza a tolvajokat.

x Régi képek. jav. nemesi czimerek, dekorációk, arcképek és mindennemű festményeket készít Linhart Vilmos Budapest, Hunyady-utca 27.

x Felhívjuk olvasóink figyelmét Herczeg és Horvát-Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az „Adria” szállóval szemben létező nőidivat-áruházára.

IRODALOM és MŰVESZET.

* **A Magyar Tudományos Akadémia össziülése.** Báró Eötvös Loránd elnöke alatt tegnapi ülésén döntött a Magyar Tudományos Akadémia a Kócán-pályázat sorsa fölött. A pályázat bírálói Gyulai Pál, Heinrich Gusztáv és Herczeg Ferencz voltak, kik a beérkezett 9 dráma közül dícsérettel emelték ki az *Istenítélet* című drámát, a díj kiadására azonban *A királyné* címűt ajánlották, mint amely a legügyesebb és irodalmi színvonalon áll. A darab II. Endre korszakában játszik; szerzője Földes Imre, aki tavaly is nyertes volt a Kócán-díjnak. A pályázati jelentés felolvasása előtt Fehér Ipoly emlékebeszédet mondott a nemrég elhunyt Hollósy Jusz-tin levelező tagról; az ülés végén pedig Szily Kálmán főtitkár tett jelentést a folyó ügyekről és a megjelent akadémiai kiadványokról.

* **Grossi hangversenye.** Az erősen reklámirozott Grossi Felix, new-yorki hegedűművész tegnapi hangversenye a fagyonti jegyében született. Hideg volt kint, hideg volt a teremben s csodálatos fagyasztó dermedtség a művész hegedűjében. Olyan üres volt a Grossi játéka, mint a Royal hangversenyterme. Csak minden tízedik széken ült valaki, egy-egy szép asszony, vagy leány; csak minden ezer hang közül hallottunk egy igazit, egy lélekhez szólót. Érdekes nemtörődomséggel játszik az ifju művész hegedűjének négy hurján. Mintha csak kegyelemből mozgatná ujjait. Nincs szellem játékában, ez a legnagyobb hibája. Technikája elismerésre méltó, de valami agyonkinzott vonóhordozása alig tud értéket adni annak. Műsorával sem voltunk megelégedve. *Wieniawsky* II. hegedűversenye éppen nem neki való volt. A széles tonusra egy cseppet sem tud vigyázni, hát miért játszik akkor *Wieniawsky*-t? *Lalo*-nak az andantéjával és finaléjával pedig kár foglalkozni. Két saját szerzeményével érte el a legnagyobb hatást. Hegedűjéhez mérve írta azt a két kis szerzeményt, azért kifogástalan is volt előadása. Különösen a *Pastorale* érdemel említést. A hegedűszámok között *Bárdossy* Irén énekelt. Az egész est igen hűvös volt... Jaj!... hogy hogy megláztunk attól a sok hideg hangtól... — pp — r.

* **A Kisfaludy-társaság szerdai ülése.** Holnap, szerdán délután 5 órakor a Kisfaludy-társaság az Akadémia heti üléstermében ülést tart. Tárgysorozat: 1. Folyó ügyek. 2. *Költemények, Dalnady* Győző r. tagtól. 3. Fadrusz Mátyás szobra, tanulmány *Alexander* Bernát r. tagtól. 4. Francia költőktől műfordítások *Vargha* Gyula r. tagtól. 5. *Kerholni* Mária, elbeszélés *Rákosi* Viktor r. tagtól. 6. Zárt ülés.

* **Diszelőadás a Nemzeti Színházban.** A Magyar Nemzeti Múzeum százéves fennállásának ünnepe alkalmából a Nemzeti Színházban holnap, szerdán, diszelőadásul *Berczik* Árpád irodalomtörténeti vizsgálata, a *Himfy dalai* kerül színpadra: Kisfaludy Sándort: Mihályfi, Károly; Dezső; Szegedy Rózát: Cs. Alszeghy Irma, Rosly Antal; Gál; Jolánt: F. Dömjeny Rózsa; Bezeredyt: Pálfi; a gazdatisztet: Gabányi; Biróné Szegedy Marit; Rákosi Szidi; Bay Annuskát: Ligeti Juliska, Szalóky Pétert: Rózsahegy; Nagy Pált: Latabár; Nagy Pálnét: Vizváriné fogja játszani. A darabban előforduló stüveges táncot ez alkalomból egy ama korbelt „magyar társas tánczezel” bővítették ki, amelyet Müller Katica tanított be. A Nemzeti Színház igazgatósága ez előadásra a külföldi vendégek tiszteletére nagy számú belépti jegyet bocsátott a Nemzeti Múzeum rendelkezésére.

* **Ripper Alice hangversenye.** Pénteken, a hó 28-án este fél 8 órakor a Royal-szálló dísztermében Ripper Alice zongoraművész nő hangversenyt rendez. A műsor számai *Bach*, *Beethoven*, *Chopin*, *Schubert*, *Tschaikowsky* és *Liszt* szerzeményeiből vannak összeválogatva.

* **Színházak műsora. Kedden, november 25-én:** Nemzeti színház: „III. Richard.” Operaház: „One-gin.” Vigszínház: „Loute.” Népszínház: „Egy görbe nap.” Magyar színház: „Nőemancipáció.” Uránia: „Héboru.”

Szerdán, november 26-án: Nemzeti színház: „Himfy dalai.” Operaház: „Janosi és Juliska.” Babatündé. Vigszínház: „Loute.” Népszínház: „A hű.” Magyar színház: „Nőemancipáció.” Uránia: „Héboru.”

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

Pör az aranykönyv miatt.

A kolozsvári kir. törvényszék ma befejezte Pacatián N. Tivadar sajtópörének tárgyalását, — s ítéletét nyomban ki is hirdette, mely méltó megnyugvást fog okozni az egész országban, mert a lelketlen igazgatót nyolcz havi államfogházzal és 400 korona pénzbírsággal sújtotta a bíróság. S minthogy alaposan lehetett attól tartani, hogy a bűnös a súlyos büntetés elől megszökik, a kir. ügyész indítványára a törvényszék a nyomban való letartóztatást rendelte el.

A mai tárgyalás lefolyásáról távirati tudósításunk a következő:

Kolozsvár, nov. 25.

Az esküdtszék ma hirdette ki az ítéletet a Pacatián ellen indított sajtópörben. Az esküdtszék három pontban marasztalta el Pacatiánt és pedig az 1848. I. és az 1868. XLIII. t. cz. ellen (unio ellen) engedetlenségre való egyenes felhívás miatt, másodsor a nemzeti szin elleni gyűlöletre izgatás, harmadsor ugyan csak az emített törvény kötelező erejének megtagadása miatt. A negyedik vád alól t. i. van-e lázítás az inkriminált munkában, felmentették.

A bíróság összbüntetésül nyolcz havi államfogházra, 400 korona mellékbüntetésre és 1887. korona perköltségre ítélte és elrendelte továbbá a lefoglalt könyvek elkobzását, de oly módon, hogy belőlük csupán az inkriminált részek kitépendők. A bíróság ezt a védő kérésére tette, hogy iij módon a vaskos könyv megfelelő részeit utána nyomni lehessen. Az indokolás felemlíti, hogy a közép mértéken jóval alul azért büntették a vádlottat, mert súlyosbító ok nem forgott fenn, a vádlott pedig abban a téves hitben volt, hogy azért, mert az illető beszédek tömegét más történelmi művek is köztölték, ő saját megjegyzéseit is hozzátehetette és közölhette. Az ítélet ellen először is a közvádló Dániel Lajos semmisséget jelentett be három pontban és pedig először daczára annak, hogy bűnhalmazat forgott fenn csak nyolcz havi államfogháznyi összbüntetést szabtak ki, másodsor azért, mert az ítéletben a 172. §. első és második pontja, habár külön büntetési tételek mégis egybe foglaltattak. Harmadsor azért, mert a könyvnek ama részét rendelte az ítélet elkobzandónak, amely az inkriminált kitételeket alkalmazza.

Az ítélet ellen dr. Ilea György védő semmisségi panaszt jelentett be a maga részéről is.

Most fölemelkedett Dániel Lajos közvádló és azt az indítványt tette, hogy a vádlottat, tekintettel arra, hogy pár évvel ezelőtt ellene rágalmazási vádat emeltek és az eljárást ellene megindították, ő pedig külföldre szökött és onnan csak akkor tért vissza, amikor már a vád elévült, tartóztassék le azonnal, mert mindenjel arra mutat, hogy az elítélt ezuttal is ki akarja magát vonni az ítélet következményei alól. Dr. Ilea György védő ellenzi a letartóztatást és arra kéri a bíróságot, hogy a mennyiben szükségesnek látná a letartóztatást, hogy óvadék fejében helyezze szabadlábra. Az elítélt erre kijelenti, hogy igaz ugyan, hogy ő akkor, mikor ellene rágalmazás miatt pert indítottak elutazott, de ő idejekorán jelentkezett ismét a bíróságnál.

Báró Szentkereszthy Zsigmond elnök ama kérdésére, be tudja-e bizonyítani, hogy idejekorán jelentkezett, az elítélt azt válaszolja, hogy bizonyítani nem tud. A bíróság erre határozathozatalra visszavonul és rövid tanácskozás után az elnök kihirdeti az ítéletet, amely szerint a törvényszék Pacatián azonnal letartóztatását és vizsgálati fogságba való helyezését rendeli el. Azonban 5000 korona biztosíték letétele után szabadon bocsátja. E határozat ellen a védő felfolyamodást jelentett be. Az elnök átadta Pacatiánt az ügyészségnek, mely őt azonnal letartóztatta.

§ Petróné ügyea vádtanács előtt. Ma tárgyalta a budapesti büntető törvényszék vádtanácsa Petróné ügyét, ki ez év július 1-én rémes kegyetlenséggel Erdői Sándor ékszerészt meggyilkolta. A királyi ügyészség vádindítványa folytán, a vádtanács hosszasan tanácskozás után Petrónét gyilkosság es rablás büntette miatt helyezte vád alá s a bűnper tárgya-

lását esküdtszék elé utalta. A budapesti törvényszék esküdtszékének már a jövő hó folyamán tárgyalni fogja a gyilkos asszony bűnperét.

§ Izgalmas jelenet a törvényszéken. Tápe Mária 19 éves elárúsító lány, mint panaszos a büntető törvénykönyv 232. §-ba ütköző bűncselekmény elkövetésével vádolta Oblath Jakab és Rock Márton iparosokat, kik ellene ravasz ürügyek leple alatt rut merényletet követtek el. Ma tárgyalta ez esetet Aggorasztó bíró elnöke alatt a budapesti büntető bíróság, mely ez ügyben, tekintettel a cselekmény kényes voltára, zárt tárgyalást rendelt el. Mintán a tárgyalás folyamán dr. Rácz Dezső védőügyvéd a védelem szempontjából, több új tanu kihallgatását tartotta szükségesnek, a bíróság elhalasztotta a tárgyalást és dr. Keserű kir. ügyész indítványára, a már két év óta szabad lábon levő vádlottakat előzetes letartóztatásba helyezte. Amint a vádlottakat két szuronyos fogházör elvezette, izgalmas jelenet keletkezett a folyosón. Oblath Jakab felesége, amint meglátta urát a két szuronyos ör között szivetrázó hangon jajgatni kezdett. A nagy lármára a törvényszéki bírák s a közönség kitódultak a folyosóra s szánakozva nézték a fájdalmában a földön fetregő szerencsétlen asszonyt, ki utóbb szivgörcsöket kapott s a mentőknek kellett őt elszállítani a törvényszék épületéből.

§ Az agyonlőtt haragos. Tegnap délután a bíróság a következő három kérdést terjesztette az esküdtek elé: Bűnös-e a vádlott a szándékos emberölés büntetében? Ha igen, jogos önvédelemből követte-e el tettet. Ha nem jogos önvédelemből, ugy-e, hogy annak határait ijedtségből, félelemből vagy megzavarodottságból lépte-e tul.

Az esküdtek e kérdésekre nemmel feleltek, mire a bíróság is felmentő ítéletet hozott s Kalna Matyást azonnal szabadlábra helyezte. Az ítélet jogerős.

NYILT-TÉR.

Beifeld Bankház Budapest

Károly-körut 1. szám.

Vesz és elad sorsjegyeket, értékpapirokat és állampapirokat a napi áron, részletfizetésre; beváltja a kisorsolt sorsjegyeket. — Penzkölcsönt nyújt mindennemű sorsjegyekre.

KÖZGAZDASÁG.

A cukor-egyezmény az angol alsóházban.

London, nov. 24.

A Balfour kereskedelmi miniszter által előterjesztett határozati javaslat tárgyalása során a konzervatívok közül többen felszólalnak a cukoregyezmény ellen és tagadják, hogy az Angliára vagy Nyugat-Indiára nézve előnyös volna. Arra a kérdésre, hogy mi történik, ha az orosz cukorra megtörő vámot vetnek ki, Chamberlain gyarmatügyi miniszter ezt válaszolta:

Nekünk a magunk módja szerint kell végrehajtanunk pénzügyi rendszerünket. (Helyeslés.) Ez lesz a mi politikánk, tekintet nélkül arra, hogy mit gondolnak róla más országok. Ne befolyásoltassuk magunkat azzal, hogy ellenzékünk mindenfélével fenyegetőzik, amiket majd tenni fognak ellenünk az idegen államok, amelyeket többé vagy kevésbé közvetlenül érdekel az, ha mi úgy járunk el, ahogy birodalmunk érdekében legjobbnak tartjuk. Az orosz kivitel csak egy töredéke a mi cukorbehozatalunknak, de ha Anglia érdekében szükségesnek találjuk még azt is, hogy a cukorbehozatal nagy részét Angliából kizárjuk, ezt is csakis a brit érdekek szempontjából tekinteném és nem Oroszország vagy valamely más ország érdekeinek szempontjából. A miniszter azután kifejtette, hogy a cukoregyezmény teljesen megegyezik a szabad kereskedelem elvével. Az egyezmény éppen jékor jött. Franciaország a veresnyben vereséget szenvedett, Németország és Ausztria-Magyarország pedig tényleg monopóliumot szereztek volna, ha cukorprémiumokat fentartották volna.

A cukor ára ennek következtében jelentékenyen emelkedett volna. Ha Anglia nem egyezett volna bele abba, hogy a büntető záradékot felyegyk az egyezménybe, lehetetlen lett volna ezeknek az országoknak a megegyezése. Az egyezmény áldásos lesz a nyugat-indiai gyarmatokra. A pénzbeli áldozat, amelyet az egyezmény reánk ró, jelentéktelen Kéri a Házat, hogy a birodalom érdekében járuljon hozzá az egyezményhez.

Erre azután Harcourt határozati javaslatát 213 szavazattal 120 ellenében elvetik és Balfour határozati javaslatát, amely a brüsszeli egyezményt elfogadásra ajánlja, elfogadják.

Sorsolás. Az osztrák-magyar bank zálogleveleinek kisorsolása december 4-én délelőtt 9 órakor lesz a bécsi banképületben. Ez alkalommal az osztrák-magyar bank jelzálog-hitelosztálya alapszabályainak 57. §-a értelmében a forgalomban levő illető osztályzatú összes záloglevelekből fog visszafizetés végett kisorsoltni és pedig a 4%-os 4 1/2 éves záloglevelek 43-ik kisorsolásánál: 8,419,800 korona, a 4%-os 10 éves záloglevelek 31-ik kisorsolásánál 1.193,200 korona. A huzás napjától kezdve a fenn említett kisorsolásról szóló sorsolási jegyzék kiadásáig a záloglevelek kieserelésének helye nincs.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonátőzsde.

Keszárúizlet.

A hideg időjárás nem változott meg. A Tisza s a Duna egyes mellékfolyóin a jég megállt, a Dunán pedig most már Mohácson alul is zajlik a jég, Mint már tegnap is említettük, félé, hogy a hajózás tavaszig kénytelen lesz szünetelni és így tavaszig vízi uton valószínűleg nem kerül fel áru. A vasuton sem várhatunk egyelőre nagyobb hozatalokat, mivel sok helyről a mostani gabonárák mellett ez uton nem gravitál az áru Budapestre.

A folytonosan tartó hideg idő daczára sokan úgy vélekednek, hogy az időjárás még annyira meg fog változni, hogy a gabonahajók mégis beérkeznek kupuzárás előtt, s így a malmok átvehetik a már megvett árukat.

Ezen ingadozás következtében a malmok ma nem tanusítottak nagy vételkedvet s a kínálat sem sietett nagyon az ajánlatokkal.

Elkeik összesen 30—32 ezer q. buza, eleinte változatlan szilárd, zárlat felé pedig valamivel gyengébb áron.

F. hó 23. este 6 órától 24. este 6 óráig.

	érkezett	elment
buza	22170 q.	499 q.
roz	102	100
árpa	8881	507
zab	1471	—
tengeri	1152	25
repce	—	204
liszt	319	17007
korpa	—	2428

Határidőizlet.

Változatlan irányzattal nyílt meg a mai határidőpiacz. Az árfolyamok a tegnapi zárlathoz viszonyítva alig változtak. Eleinte az amerikai olcsóbb jegyzések következtében 1—2 fillérrel estek az árfolyamok, később azonban ismét emelkedtek,

Délben jegyez:

Aprilisi buza	7.71—7.73
Aprilisi roz	6.67—6.68
Aprilisi zab	6.37—6.38
májusi tengeri	5.78—5.79

Értéktőzsde.

Előtőzsde. Osztr. hitel 665.25, magyar hitel 702. 20 3/4 aranyj. —, korona 97.60, leszámítoló —, jelzálog —, rimamurányi —, államvasut 691. —, déli vasut —, alpesi —, márka —, városi villamos —, ipar és kereskedelmi bank —, közuti vasut —.

Zárlat. Osztrák hitel 665.75, magyar hitel 701.50, 4 százalékos arany —, korona —, leszámítoló —, jelzálog —, rimamurányi —, államvasut 690.50, déli vasut —, Alpesek 360.50 márka —, városi villamos —, ipar és kereskedelmi bank —, közuti vasut —, korona.

Laptulajdonos:

A „MAGYARSÁG” lapkiadó-vállalat.

Telefon-szám: 154.

BLOCH S.

okl. tan. és gyakorló könyvelő, Andrássy-ut 46, kiképez felnőtteket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és kettős könyvvitelben, keresk. levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levélbelileg sajtíthatják el a könyvvitelt.

!Pénzkölcsönt!

Olcson, diskretn és gyorsan szerez katonatiszteknek, köz-, magán-hivatalnokoknak, szóval minden hitelképes egyénnek előnyös visszafizetésre. Házakra, földbirtokokra és telkekre 4 1/2%-os amortizációs kölcsönöket, gyorsan viszi keresztül a legkomplikáltabb Conversionsokat utólagos díjazás mellett. Ertesítést egész nap ad:

SZENES A.

bankbizomány-, információs- és kereskedelmi ügyvezető irodája
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 22., 1/12.

Női modell-

kalapokat tartok raktáron és jutányosan árusítom. Atalakítást, tollgöndörítést, festést, papír- és selyem lámpaernyőket legpompásabb kivitelben készítek. Vidéki megrendeléseket felkülsmeretesen eszközölk. Gellértné, Koronaherczeg-utca 2. I. 58.

FÉRFIRUHÁT

ne rendeljen, **unig Szücs Lajos** szabómester
Budapest, Gyöngygyutka-utca 9. legújabb szövetmintáit át nem nézte, mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik. Mérték után 12 és 15 forintért kész ek, finom gyapjuszövetekből férfi öltönyt, a legjobb divat szerint.

Vételeire kerestetik:

Kolozsvár valamely vidékén egy nagyobb földbirtok, uri lak és kellő épületekkel, lehetőleg vasút közelében. Ajánlatok csakis tulajdonosoktól kéretnek. **Dózsa Mihály** Budapesten VII. Kertész-u. 4. szám.

Magyar kir. államvasutak.

164980/902. szám.

Megállás beszüntetése a 9501. sz. vonatonál Odra megállóhelyen.

A Bosna-Bródból reggel 6 óra 50 perccel Zágráb máv.-ra érkező 9501. sz. személyvonat f. évi november hó 15-től Odra megállóhelyen nem fog megállani.
Budapest, 1902. október hó 30-án.

T. cz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására adni miszerint

VI. Nyár-utca 34. sz.
alatt egy

épület- és műlakatos üzletet

nyitottam. Főtörökvetem oda fog irányulni, hogy minden általam készített munkák a mélyen tisztelt megrendelőim részére kifogástalanul eszközöltessenek.

Műhelyemben elkészítek egyszerű és díszes rácszatot, ugyszintén mindennemű takaréktűzhelyet, a legjobb kivitelben.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Babarczy Mihály
épület- és műlakatos.

Sajátosok elfogadatul és pontosan teljesítetnek.

Köhögés,

reketség légzőszerek bántalmainál először **Dr. orvosi szaktekintélyek ajánlják az I. számú Józsefgyógytár** rekedés emésztési zavarnál és mint vértisztító a II. számú Józsefgyógytár kapható **József gyógtárában.** Fő és széküldés **Vogler József** droguista Anisiengnői Budapest, Rökkszilárd-utca 5. szám 10 opoz megrendelésnél is a pénz beküldése mellett bérmentve.

Értesítő iroda,

Okmányszerző vállalat Budapesten, VII., Kertész-utca 31. Házassági és egyéb ügyekben beszerkez minden okmányt: miniszteri fölmentéseket, dispensatiót stb. Továbbá eljár jogtanácsosa közbejöttével adó, anyakönyvi, állampolgársági, honosítási, illetőségi, ipar, italmérési, katonai, kiviteles nősülési, névmagyarosítás, nagykorúsítás, örökösödés, örökbefogadás, tőzsde, utóanyakönyvezési, utlevél megszerzési és más egyéb minden ügyekben. Az ügyek sürgős és sikeres lebonyolításáért szavatosság vállalatik.

Téli estékre!

Bosko az ügyes ezermester.

Büvöszei, szemfényvesztési, mulattató és drága műsserek nélkül keresztülvihető ezermesterségek gyűjteménye.

Ára 50 kr.

A pénz előleges beküldése ellenében bérmentve küldi

Barta Lajos

könyvkereskedő
Budapest, Lipótkörút 20.

Évi lakóknak részletfizetésre.

Legújabb talalmány
Ruganyos fejpárnás

ágymatracz vagy betét.

Magyar szabadalom.
Saját talalmány.

Együttel felemlitem a legújabb feregmentes **takarékossági fejpárnás ruganyos ágy matraczokat,** melyre nem kell más mint a lepedő és mégis jobb és kellemesebb fekvés, mint bármiféle gyarmány. **Az eredeti üzletben megtekinthető.** Levelezőlap meghívásra rögtön jövek.

VIG PAL

kárpitos és díszítő
15 év óta fenn áll
Budapest VI., Rózsa-utca 77. sz.

Egyházi szerek,

lobogók, képek és könyvek legocsóbban kaphatók:

Szűts és társánál

Budapest, IV., Ujvilág-utca 2. sz.

Immár 3-ik kiadásban jelent meg a

Bacsó-féle ÖRÖK NAPTÁR

a legszebb, legérdekesebb és legpraktikusabb naptár mindenki számára.

Szerkesztette:

Bacsó Ferencz.

Tartalmazza a XVIII., XIX. és XX. század minden évének naptárát, összesen

61 teljes, közönséges naptárt.

melyek 1701-től a 2000 évig váltakozva érvényesek. Aki tehát egyszer megveszi, az egész életében

oooo minden esztendőre ooooo

ellátja magát naptárral, mi által sok pénzt takarít meg, s egyúttal a lefolyt évek naptárait is mindig kezében bírja, ami igen érdekes dolog. Külső kiállítása pedig oly díszes, hogy a legelőkelőbb szalonok asztalán helyet foglalhat, s ezért alkalmi ajándéknak is különösen ajánlható. --- Bolti ára 2 korona, de a **MA-GYARSÁG** kiadóhivatalában (Budapest, IV., Vámház-körút 8.) 1 kor. 20 fillér kedvezményes árában kapható. Ha ajánlott és bérmentes megküldés kívánatik, úgy még 35 fill. portó is melléklendő.

KÁVÉ

tartós vászonzneskőben

4 1/2 kiló Cuba-kávét frt 750
4 1/2 . Gyöngy-kávét, 750

Belák István

BUDAPEST,
VII., Rottenbiller-utca 4. sz. alatt.

TELEFON. TELEFON.

ECKMAYER JÓZSEF

épület- és műlakatos

acéllemez-, zajtalan görredőny- és napellenző-gyár.

Gyár: Podmaniczky-utca 12.

Magyar kir. államvasutak.
179068/902. szám.

Gyorsvonatok megállása Ács állomáson.

A Budapest kpu.-ról délután 2 óra 15 perccel Bécs felé induló és a Bécsből Bpest kpu.-ra este 7 óra 15 pkor érkező gyorsvonat f. év november hó 15-től kezdve Ács állomáson délután 4 óra 27 pkor, illetve délután 5 óra 6 pkor utasok fel és leszállása céljából feltételelesen meg fog állani.

Budapest, 1902. november hóban.

Az igazgatóság

(Utánnnyomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak Igazgatósága.
173397/47611. F. IV. 902. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Kis-Czell állomáson 1902. november hó 20-án d. e. 9 órakor;

Bpest-keleti állomáson 1902. november hó 25-én d. e. 9 órakor;

Fiume állomáson 1902. november 27-én d. e. 9 órakor.

Budapest, 1902. november havában.

Az igazgatóság.

(Utánnnyomás nem díjazatik.)

Jó karban levő TRYCIKLI kerestetik.

Czím a kiadóhivatalban.

Férfiak ingyen kapnak.

olyan új talalmányu orvosságot, mely az elveszített erőt újra meghozza. Próbacsomag s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapnak mindazok, akik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csodaorvosság, mely megmentett ezeket, akik fiatalkori kihágások folytán neki bajokban, szifiliszben, valamint elveszített férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot, magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, akik fiatalkori kihágásokból származó nem bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikás bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, ahol a megerősödés szükséges, csodás eredménynyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket.

Óreg, fiatal egyaránt írhat a State Medical institutnak az alant jelzett címre, ahonnan a csomagot rögtön elküldik.

Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki írhat érte bárholonnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap, magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni:

A levelet így kell címezni:

State Medical Institute, 75 Elektron Building, Fort Wayne Ind. Amerika.

A levelek mindig bérmentesítendők.